

NEDERWEERTS VERLEDEN

RUBRIEK VAN DE HEEMKUNDEVERENIGING NEDERWEERT

onder redactie van huub janssen en alfons bruekers

AFLEVERING 27

SHO **W**eerterland

VELDWACHTER KREMERS.

In de vorige eeuw was de functie van onderwijzer maar vooral die van veldwachter zwaar onderbetaald. Bij het nalopen van de gemeente begrotingen ziet men dat per jaar hiervoor niet meer dan enkele tientjes werden uitgetrokken. Met andere woorden : het was armoe troef bij de gezinnen van de veldwachters. Dat een en ander veel moeilijkheden met zich mee bracht, is te zien aan de stapels brieven die over dit onderwerp geschreven werden.

Uit de correspondentie tussen het gemeentebestuur van Nederweert en de Gouverneur van Limburg enkele voorbeelden;

In december 1826 werd de pas 3 jaar in dienst zijnde veldwachter Lambert Doré ontslagen wegens plichtverzuim.

In 1846 verzoekt de Gouverneur het gemeentebestuur van Nederweert om L. Ongena te vervangen door een jongere veldwachter, daar deze man bijna 80 jaar oud is.

In datzelfde jaar vraagt de Gouverneur of het waar is dat de nieuw aan te stellen veldwachter W. Gubbels, steeds schulden maakt en overmatig gebruik maakt van sterke drank. Ondanks anonieme brieven wordt veldwachter Gubbels toch aangenomen, wat blijkt uit een schorsing van 6 weken wegens drankmisbruik een jaar later.

Rond de eeuwwisseling heeft burgemeester Hobus het steeds aan de stok met veldwachter Stemkens. De burgemeester wordt door veldwachter Stemkens in het openbaar steeds uitgescholden als uitzuiger, en met nog meer van deze woorden. Het resultaat : tientallen brieven en uiteindelijk het ontslag.

Bengelen.

Wel een zeer bijzonder geval was de zaak van de direct na de Franse tijd in dienst zijnde veldwachter Mathijs Kremers. Deze Mathijs Kremers woonde met zijn gezin in de "Bengelen-huuskens" waar ook zijn nakomelingen bleven wonen, tot en met Matheu Creemers beter bekend als "Bengelen Theu".

Door armoede gedreven wordt hij in 1823 betrapt bij het stelen van twee stukken stof in de winkel van koopman Hulsbosch te Budel. Omdat hij veldwachter was werd hij extra zwaar gestraft. Hij werd veroordeeld tot meer dan 4 jaar gevangenisstraf.

vertijen goed gestolen te hebben, na ontwaard te hebben, dat er gerechtelijke vervolging, tegen hem werden gedirigeerd, heeft hij zich gisteren van deezen Gemeente geabsenteerd.

Den huisvrouw van voornoemde Kremers, met name Wilhelmina Nouwen, is mij ten zelfde dagen; den Sabel van haren man komen afgeven, met kennisgeving, dat hij in deszelfs voormelde hoedanigheid, ontslag nam, dat hij vertrokken was, zonder te weten waarheen.

Van het voorschreven, is den 24 ste dezer, door den Wachtmeester, Kommandant der Brigade Mârechaussees van Weert, Procesverbaal opgemaakt waarvan afschrift is worden verzonden, aan den Heeren Officier des Konings bij de Regtbank van Eindhoven.

De gemelde veldwachter, volgens circulaire van Edel Groot Achtbare Heeren Gedeputeerde Staten, in dato den 25 februarij 1820 Litt A/ mem. A on nr. 13 / door het bestuur dezer Gemeente niet, dan na voorafgaande autorisatie, van hun Edel Groot Achtbare van deze zijne functien, kunnen worden ontzet, verzoek ik U Wel Gestrenge, de autorisatie ten dien einde te provoceren, ten einde er onverwijld, tot de vervulling dier plaats, kan worden overgegaan.

Get. A.W. Vullers, schout.

Wetende dat zijn gezin zonder inkomen was, en de gevangnissen van die tijd ook niet de hotels van tegenwoordig waren, wist Kremers uit de gevangenis te Roermond te ontsnappen. Zoals uit onderstaand procesverbaal zal blijken was zijn vrijheid niet van lange duur.

PROCESVERBAAL.

In het Jaar achtien honderd vier en twintig, Den vierde Januari des avonds, ten zeven uren, is verschenen voor mij Adrianus Wilhelmus Vullers schout der gemeente Nederweert, arrondissement van Roermond, Provincie van Limburg.

Godefridus Wullems, knecht bij Wilhelmus Vullers, woonachtig binnen deeze gemeente, welke mij verhaalde dat hij Martinus Kremers, gewezen Veldwachter dezer Gemeente (en op 3 november uit het gevangenhuis te Roermond uitgebroken), in zijn huis, gelegen binnen deeze Gemeente, genaamd in den akker ontwaard had, heb ik dadelijk een wacht gecommandeerd, van Veertien manschappen, ten einde het gemeld huis den geheelen nacht te bewaken, wanneer ik den daggemiddelen 15 dezer, 1826, 53

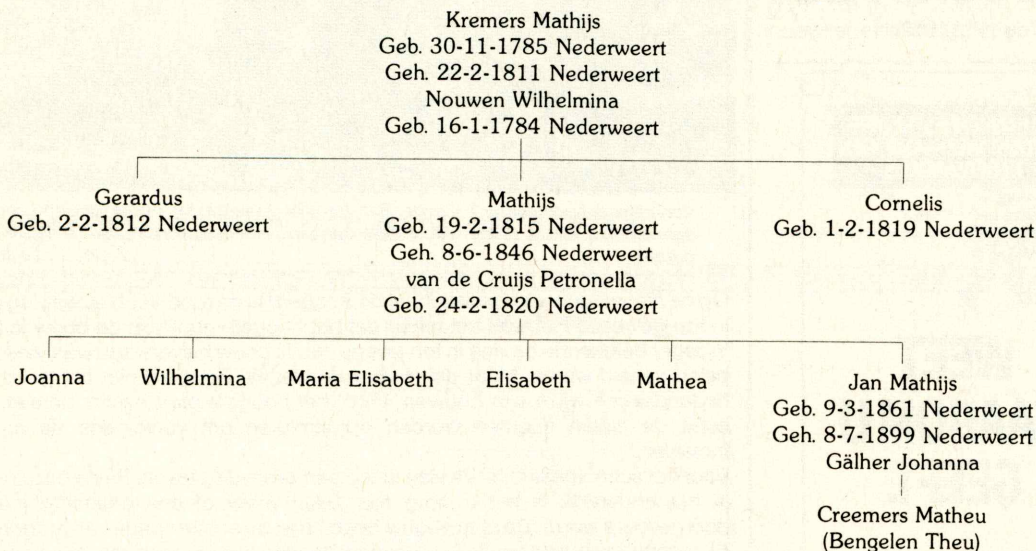
Hieronder volgt de brief die burgemeester A.W. Vullers schreef aan de Kommissaris, waarin hij toestemming vroeg voor het ontslag van veldwachter Kremers, om te komen tot de aanstelling van een nieuwe veldwachter.

Nederweert 25 juni 1823

Ik heb de Eer, U Wel Edele Gestrenge, te informeren, dat de Veldwachter deezer Gemeente Mathijs Kremers, geaccuseerd van, op den 21 ste der lopende maand, te Budel, distrikt Eindhoven Provincie Noord-Braband, ten huize van Bartholomeus Hulsbosch, koopman en herbergier een stuk katoen, en een stuk

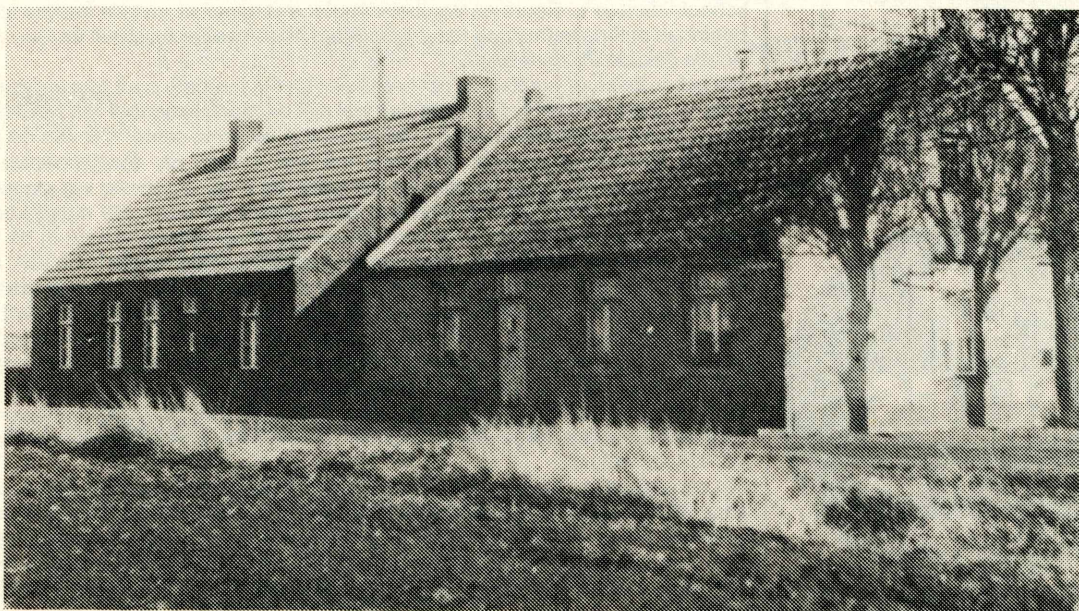
acht uren 's morgens, benevens de twee schepens, Mathijs Coumans en Wilhelmus Vullers de visitatie in het meer gemeld huis gedaan hebben, hebben wij genoemde Martinus Kremers, onder een slaapplaats verborgen zijnde bevonden. Den zelve onverwijld door voorgenoemde Wacht, in hechtenis doen nemen om ter dispositie te worden gesteld van den Heer Officier des Konings, bij de regtbank van eerste aanleg te Roermond, waarvan wij dit procesverbaal hebben opgesteld op dag, maand en jaar als boven.

Was get. A.W. Vullers, schout.
M. Coumans en W. Vullers, schepenen.

(nadruk verboden).

Jac. van de Warreburg.

De "Bengele-huuskes", in 1971 gesloopt t.b.v. het uitbreidingsplan Nederweert-West.
(Foto uit : Nederweert in oude Ansichten, deel 2).